

**DigiFinland Oy**

Y-tunnus 2859355-7

digifinland@digifinland.fi

Toinen linja 14

00530 Helsinki

Viite

Toimenpidepyyntö Traficomille 15.3.2021

**Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätös Omaolo-palvelun evästekäytännöistä****Yritys, jota päätös koskee**

DigiFinland Oy (y-tunnus 2859355-7, jäljempänä myös yhtiö)

**Päätös**

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (jäljempänä myös Traficom) katsoo, että DigiFinland Oy on rikkonut sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, jäljempänä myös SVPL) 205 §:n 1 momenttia, kun se on asettanut Omaolo-palvelun käytön edellytykseksi, että käyttäjä antaa suostumuksensa myös muiden kuin SVPL 205 §:n 2 momentissa tarkoitettujen evästeiden käyttöön. Käyttäjän antamaa tahdonilmaisua ei voida näissä olosuhteissa pitää vapaaehtoisesti eikä tietoisesti annettuna, eikä se siten täytä yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 11 kohdan mukaista suostumuksen määritelmää.

Omaolo-palvelussa käytössä olevia analytiikkaevästeitä ei ole saadun selvityksen valossa pidettävä sellaisina SVPL:n 205 §:n 2 momentissa tarkoitettuina evästeinä, joiden käyttö on sallittua ilman käyttäjän suostumusta. Kyseisten evästeiden käyttöön on siten saatava pykälän 1 momentin mukaisesti käyttäjän suostumus. Muiden kuin SVPL 205 §:n 2 momentissa tarkoitettujen evästeiden hyväksymistä ei voida asettaa Omaolo-palvelun käyttämisen ehdoksi.

Traficom velvoittaa SVPL 330 §:n 1 momentin nojalla DigiFinland Oy:n toteuttamaan seuraavat korjaavat toimenpiteet 1.7.2022 mennessä:

- muuttamaan Omaolo-palvelua ja sen käyttöehtoja ja evästekuvausta niin, että palvelun käyttö on mahdollista myös pelkästään SVPL 205 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla (ns. välttämättömillä) evästeillä silloin, kun palvelun käyttäjä ei anna suostumustaan muiden evästeiden käyttöön.
- täydentämään Omaolo-palvelussa käyttäjälle annettavaa informaatiota evästeiden käyttötarkoituksista ja evästeiden kautta kerättävien tietojen hyödyntämisestä ja välittämisestä kolmansille osapuolille analytiikkaevästeistä annettavien tietojen osalta, jotta käyttäjä saa SVPL 205 §:n 1 momentin mukaisesti ymmärrettävät ja kattavat tiedot palvelussa käytettävistä evästeistä.

DigiFinland Oy:n tulee toimittaa Traficomille selvitys niistä korjaavista toimenpiteistä, joita yhtiö on toteuttanut tämän päätöksen johdosta. Selvitys on toimitettava 8.7.2022 mennessä. Selvityksen voi toimittaa sähköisessä muodossa Traficomien kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@traficom.fi. Selvityksessä tulee mainita asian diaarinumero Traficom/9003/09.00.01/2021.

## Asian vireilletulo ja käsittely

[Nimi poistettu] (jäljempänä toimenpidepyynnön tekijä) on 15.3.2021 toimittanut Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille toimenpidepyynnön selvittää DigiFinland Oy:n ylläpitämän Omaolo.fi-palvelun evästekäytäntöjen lainmukaisuutta. Toimenpidepyynnön mukaan Omaolo-palvelua ei ole mahdollista käyttää ilman että käyttäjä hyväksyy palvelussa käytössä olevat evästeet kokonaisuudessaan ja että evästeiden käytöstä kieltäytyminen estää palvelun käytön kokonaan. Toimenpidepyynnössä on katsottu Omaolo-palvelun evästekäytäntöjen olevan EU:n yleisen tietosuojasetuksen vastaisia. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolle on siirretty 29.9.2021 tietosuojavaltuutetun toimistolta sille anonymisti tehty ilmoitus Omaolo-palvelusta, jossa niin ikään moititaan sitä, että suostumus monenlaisiin evästeisiin on edellytys sellaisen palvelun käytölle, jossa kerätään terveydentilaa koskevaa tietoa.

Traficom on lähettänyt asiaa koskevan selvityspyynnön DigiFinland Oy:lle 15.3.2021, johon DigiFinland Oy on toimittanut vastauksensa 26.3.2021. Traficom on lähettänyt asiaa koskevan lisäselvityspyynnön DigiFinland Oy:lle 20.5.2021 ja DigiFinland Oy on antanut siihen vastauksensa 7.6.2021. Traficom on pyytänyt asiassa selvitystä myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta THL:ltä 6.9.2021 lähetyllä selvityspyynnöllä, johon THL on antanut vastauksensa 30.9.2021. THL:n antaman selvityksen perusteella Traficom on lähettänyt DigiFinland Oy:lle vielä uuden lisäselvityspyynnön 22.10.2021, johon DigiFinland Oy on antanut vastauksensa 4.11.2021.

Yhtiö on antamassaan selvityksessä kertonut, että Omaolo-palvelussa on käytössä välttämättömiksi, istuntokohtaisiksi ja analytiikkaevästeiksi luokiteltavia evästeitä. Kuitenkin yhtiö on katsonut, että kaikki edellä mainitut evästetyypit ovat käytännössä välttämättömiä Omaolo-palvelun tuottamisen näkökulmasta. Tästä huolimatta yhtiö on 26.3.2021 antamassaan vastauksessa itsekkin todennut, että evästeiden erottelu välttämättömiin ja ei-välttämättömiin ei ole sillä hetkellä toiminut täysin toivotulla tavalla ja että kyseinen ongelma on tiedostettu yhtiössä. Yhtiö on perustellut evästeiden suhteen valittua menettelytapaa sillä, että Omaolo-palvelun kautta kerättävää anonymisoitua analytiikkatietoa toimitetaan THL:lle. Yhtiö on kuvannut THL:lle tuotettavan ja toimitettavan anonymisoidun analytiikkatiedon olevan kansallisesti merkittävää koronapandemian tilannekuvan luomisessa ja tietoa käytettävän myös osana koronapandemian etenemisen ennustamista.

Yhtiön 7.6.2021 antamassa lisäselvityksessä yhtiö on kertonut, että käynnissä on ollut Omaolo-palvelun käyttöehtojen muuttaminen käyttäjäystävällisemmiksi, asianmukaisemmiksi ja yleisesti informatiivisemmiksi. Esimerkiksi evästeiden käyttöä koskevan ponnahdusikkunan sisältämää ohjeistusta on tarkennettu. Yhtiön mukaan evästeiden käyttöä koskeviin ehtoihin ei ole kuitenkaan tehty muutoksia, vaan palvelun käyttö edellyttää edelleen kaikkien Omaolo-palvelussa olevien evästeiden hyväksymistä. Kieltäytyminen estää palvelun käytön kokonaan. Yhtiö on kertonut suunnittelevansa muutoksia Omaolo-palvelun analytiikkaan. Yhtiön alustavan arvion mukaan analytiikkaa koskevat muutokset saadaan toteutettua vuoden 2021 aikana, jonka jälkeen Omaolo-palvelun evästekäytäntöjä koskevat tekniset muutokset voitaisiin tehdä kevään 2022 aikana.

Traficom pyysi selvitystä myös THL:ltä sen selvittämiseksi, millainen merkitys Omaolo-palvelun kautta koottavalla analytiikkatiedolla on THL:n toiminnan ja Covid-19-pandemian etenemisen ennustamisen kannalta. Lisäksi Traficom pyysi THL:n näkemystä siihen, millainen merkitys Omaolo-palvelun analytiikkaevästeillä kerättävällä tiedolla on Covid-19-pandemian seurannan ja ennustamisen kannalta taikka muutoin.

THL:n antaman selvityksen perusteella Omaolo-palvelun kautta saatavalla koronavi-rustilannetta koskevalla analytiikkatiedolla on ollut merkittävä rooli kansallisen ko-ronatilan tilannekuvan muodostamisen ja tilanteen hallinnan kannalta. Kuiten-kin THL katsoo, että heidän tietojensa valossa nimenomaan Omaolo-palvelun analy-tiikkaevästeillä kerättävän tiedon väheneminen ei välttämättä vaikuttaisi THL:lle toi-mitettavaan tietoon. THL:n mukaan "vallitsevassa tilanteessa oirearvioiden tietojen käyttö perustuu joko tunnistautuneena tai tunnistautumatta annettuihin vastauksiin, niiden jalostamiseen sekä jalostetuista tiedoista tuotettuihin tilastollisiin tietoihin."

Traficom on pyytänyt THL:n antaman selvityksen perusteella asiaan vielä selven-nystä DigiFinland Oy:ltä. Yhtiö on 4.11.2021 antamassaan vastauksessa kertonut, että Omaolo-palvelun analytiikkaevästeitä käytetään seuraavien tietojen kokoami-seen:

- yhdistämään kirjautumisrooli (jokin seuraavista: anonymi, asukas, am-mattilainen) oirearviovastaukseen
- yhdistämään käyttäjän valitsema organisaatio (tyypillisesti kaupunki ja terveysasema) oirearviovastaukseen
- yhdistämään IP-osoitteen perusteella määritetty paikka (tyypillisesti postinumero) oirearviovastaukseen
- yhdistämään Duodecimin antama toimenpidesuositus oirearviovastauk-seen.

Yhtiön mukaan yhtiö toimittaa THL:lle (Omaolo-palvelun kautta saatavat) koronaoi-rearviovastaukset rikastettuna edellä mainituilla tiedoilla ja anonymisoidussa muo-dossa. Yhtiön mukaan "kävijöiden IP-osoitteet ovat anonymisoitu 3-bittisesti. Yksi-lölliset tunnisteet eivät ole käytössä, joten käyttäjiä ei voida tunnistaa eikä heidän toimintaansa seurata yli laitteiden. Geolokaatio tai muukaan sijainnin seuranta ei ole käytössä." Lisäksi yhtiö on välittänyt Traficomille tiedoksi Omaolo-palvelun analy-tiikkatietojen luovutusta koskevan tiedonluovutus päätöksen SoteDigi Oy:n (nykyisin DigiFinland Oy) ja THL:n välillä. Päätöksen mukaan "SoteDigi Oy on varmistanut, että tietosuojaseloste ja rekisteröityjen antamat suostumukset sallivat tiedon luo-vuttamisen."

Traficom on varannut asianosaisille sekä tietosuojavaltuutetulle 1.2.2022 mahdolli-suuden lausua päätösluonnoksesta ennen päätöksen antamista. DigiFinland Oy on toimittanut lausuntonsa 22.2.2022 ja tietosuojavaltuutettu oman lausuntonsa 17.2.2022. Toimenpidepyynnön tekijä ei ole lausunut päätösluonnoksesta.

DigiFinland Oy ei ole lausunnossaan kiistänyt Traficomien päätösluonnoksessa esitet-tyjä johtopäätöksiä, vaan on kuvannut, miksi nykyinen evästekäytäntö Omaolo-pal-velussa on sellainen kuin on, millaisia muutoksia yhtiö on evästeiden suhteen suun-nitellut ja millaisella aikataululla muutokset on tarkoitus toteuttaa. Yhtiön mukaan evästekäytäntöjen muutokset on tarkoitus toteuttaa vuoden 2022 ensimmäisen vuo-sipuoliskon loppuun mennessä. Yhtiön mukaan EU:n lääkintälaitteasetuksen mukai-seen CE-merkintään tähtäävän auditointiprosessin ennakoimattoman pitkä kesto on vaikuttanut siihen, että Omaolo-palvelun tuotekehitysprosessi on hidastunut. Lisäksi koronavirustaudin oirearvioon Omaolo-palvelussa on yhtiön mukaan jouduttu vuo-den 2021 aikana tekemään lukuisia päivityksiä pandemiatilanteen muuttuessa, mikä on osaltaan viivästyttänyt palvelun muuta kehitystyötä.

Tietosuojavaltuutettu on lausunnossaan yhtynyt Traficomien arvioon Omaolo-palve-lussa käytettävien analytiikkaevästeiden suhteen. Tietosuojavaltuutettu on lausun-

nossaan arvioinut myös suostumuksen vapaaehtoisuutta, jos palvelun käytön edellytyksenä on suostumuksen antaminen evästeille ja sellaisten henkilötietojen käsittelyyn, jotka eivät ole tarpeen kyseisen sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Tietosuojavaltuutetun lausunnossa esitetty arviointi tukee Traficomin arviota asiassa.

## **Päätöksen perustelut**

### **Asiaa koskevat säännökset**

Evästeiden käyttöä koskevista ehdoista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, jäljempänä myös SVPL) 205 §:ssä. Kyseisen pykälän mukaan

Evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö on sallittua palvelun tarjoajalle, jos käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa ja palvelun tarjoaja antaa käyttäjälle ymmärrettävät ja kattavat tiedot tallentamisen tai käytön tarkoituksesta.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske tietojen sellaista tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu tallentaminen ja käyttö on sallittua ainoastaan palvelun vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

SVPL 205 §:n 1 momentissa tarkoitettulla käyttäjän suostumuksella tarkoitetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen<sup>1</sup> 4 artiklan 11 kohdan mukaisesti mitä tahansa vapaaehtoisia, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen.

SVPL 303 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla on valvoa 205 §:n noudattamista. Lain 313 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi ottaa asian tutkittavakseen asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. SVPL 315 §:n 1 momentin nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun. SVPL 330 §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa.

Lisäksi Helsingin hallinto-oikeus on katsonut 8.4.2021 antamassaan kahdessa ratkaisussa (H1515/2021 ja H1516/2021 / Diaari 20801/2020 ja 20848/2020), että internetselaimen kautta tapahtuva evästeiden hallinta ei täytä EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 2016/679 mukaisia vaatimuksia siltä osin mitä tulee muiden kuin välttämättömien evästeiden käytöltä edellytettävän pätevän suostumuksen määrittelyyn.

<sup>1</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta.

Hallinto-oikeuden ratkaisujen jälkeen Traficom on 13.9.2021 julkaissut palveluntarjoajille uuden ohjeistuksen evästeiden käyttöön liittyen, jossa kuvataan ajantasaisista tulkintakäytäntöä ja valvovan viranomaisen näkemystä lain mukaisista evästekäytännöistä (dnro TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021).<sup>2</sup>

## Asian arviointi

### Edellyttävät evästeet suostumusta

Evästesääntelyn näkökulmasta tapauksessa tulee ensinnäkin arvioida, miltä osin Omaolo-palvelussa käytössä olevat evästeet ovat luokiteltavissa SVPL 205 §:n 2 momentin mukaisesti välttämättömiksi, jolloin kyseisten evästeiden käytölle ei ole tarpeellista pyytää käyttäjän suostumusta. Toisaalta taas siltä osin kuin Omaolo-palvelussa käytetään evästeitä, jotka eivät ole katsottavissa välttämättömiksi, tällaisia evästeitä ei ole SVPL 205 §:n 1 momentin mukaan sallittua käyttää, ellei käyttäjä anna suostumustaan tällaisten evästeiden käytölle. Suostumuksen tulee olla vapaaehtoinen, yksilöity, tietoinen ja yksiselitteinen. Arvioinnin kannalta ei ole merkitystä sillä, millainen merkitys kerättävillä tiedoilla on jollekin kolmannelle taholle, vaan arviointi tulee tehdä kyseessä olevan palvelun toiminnan näkökulmasta.

DigiFinland Oy:n mukaan Omaolo-palvelussa on välttämättömiksi luokiteltavia evästeitä sekä istuntokohtaisia ja analytiikkaevästeitä. Kuitenkin yhtiö on katsonut, että kaikki mainitut evästetyypit ovat käytännössä välttämättömiä Omaolo-palvelun tuottamisen näkökulmasta. Tältä osin Traficom haluaa korostaa, että evästeen välttämättömyyttä arvioitaessa ratkaiseva merkitys on evästeiden avulla kerättävien ja käsiteltävien tietojen käyttötarkoituksella, eikä evästeen välttämättömyyttä voi suoraan arvioida pelkästään tietyn evästeen tyyppin tai nimen perusteella.<sup>3</sup> Välttämättömiksi evästeiksi voidaan SVPL 205 §:n 2 momentin mukaisesti katsoa ainoastaan sellaiset evästeet, joiden ainoana tarkoituksena on joko toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai jotka ovat välttämättömiä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Kuuluakseen viestin välittämiseen liittyvän poikkeuksen piiriin evästeiden ainoana tarkoituksena tulee siis olla viestin siirron mahdollistaminen. Mikäli evästeellä vain avustetaan, nopeutetaan tai jollain tapaa säädellään jäljempänä mainittuja perusedellytyksiä, ei poikkeusta voida soveltaa. Jotta poikkeusta voidaan soveltaa, evästeen tulisi siis suoraan mahdollistaa tai toteuttaa yhtä tai useampaa seuraavista:

- Suorittaa viestinnän siirtoa verkon yli esimerkiksi jollain tapaa tunnistamalla viestin perille reitittämiseen tarvittavia välityspisteitä
- Varmistaa viestin sisällön toimitus perille tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä
- Havaita viestin välittämisessä tapahtuvia virheitä tai tietojen häviämistä.

Yhtiö ei ole antamassaan selvityksessä esittänyt, että istuntokohtaisia tai analytiikkaevästeitä käytettäisiin toteuttamaan viestin välittämistä viestintäverkoissa. Aina-kin analytiikkaevästeiden osalta on Traficomien arvion mukaan selvää, että kyseisen tyyppin evästeitä ei käytetä viestin välittämiseen ainakaan niin, että tämä olisi evästeen ainoa tarkoitus. Istuntokohtaisia evästeitä voitaisiin periaatteessa käyttää viestin välittämiseen, mutta tällainen tarkoitus ei käy ilmi yhtiön antamasta selvityksestä.

<sup>2</sup> Saatavissa: [https://stage.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Ev%C3%A4steohjeistus\\_palveluntarjoajille.pdf](https://stage.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Ev%C3%A4steohjeistus_palveluntarjoajille.pdf).

<sup>3</sup> Evästeet ja muut käyttäjien päätelaitteille tallennettavat tiedot sekä näiden tietojen käyttö - Opas palveluntarjoajille, TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021, sivu 4.

Seuraavaksi on arvioitava, voiko istuntokohtaisten ja analytiikkaevästeiden kohdalla kyse olla sellaisesta palvelusta, jota palvelun käyttäjä olisi nimenomaisesti pyytänyt. Kuten Traficomin julkaisemassa evästeohjeistuksessa todetaan, analytiikkaevästeitä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti katsoa käyttäjän näkökulmasta välttämättömiksi sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt, koska käyttäjä ei todennäköisesti käytä palvelua siksi, että haluaa toimintaansa seurattavan ja useimpien palvelujen on myös mahdollista toimia, vaikka analytiikkaa ei olisikaan käytössä. Käyttäjän ei myöskään voida olettaa olevan tietoinen, että hänestä kerätään tilastollista tietoa, jos suostumusta ei pyydetä.

Myös Euroopan tietosuojaneuvoston edeltäjä, niin kutsuttu artikla 29:n mukainen tietosuojatyöryhmä on katsonut, että analytiikkaevästeitä ei voida automaattisesti pitää käyttäjän näkökulmasta välttämättöminä sen palvelun tarjoamiseksi, mitä käyttäjä on pyytänyt.<sup>4</sup>

Traficomien näkemyksen mukaan, vaikka analytiikkaevästeitä ei voida automaattisesti pitää välttämättöminä sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt, tämä ei kuitenkaan tarkoita, että analytiikkaevästeitä ei voitaisi missään olosuhteissa pitää palvelun kannalta välttämättöminä. Tällöin palvelutarjoajan tulee kyetä selkeästi perustelevaan, miksi analytiikkaevästeitä on pidettävä välttämättöminä juuri kyseisen palvelun näkökulmasta ja kyse on sellaisesta toiminnosta, joka olennaisesti liittyy siihen palveluun, jota käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt. Analytiikkaevästeiden käytössä tulee huolehtia myös siitä, että käyttäjän yksityisyydestä huolehditaan asianmukaisesti eikä kerättävistä tiedoista ole mahdollista tunnistaa yksittäistä kävijää. Mikäli kerättäviä tietoja jaetaan jollekin kolmannelle osapuolelle, kyse ei todennäköisesti ole sellaisesta palvelusta, jota käyttäjän voidaan olettaa nimenomaisesti pyytäneen ja tällaisesta tietojen käsittelystä ja kolmannelle taholle välittämisestä tulisi käyttäjän voida kieltäytyä.

DigiFinland Oy:n tapauksessa yhtiö ei ole esittänyt, että analytiikkaevästeet olisivat välttämättömiä Omaolo-palvelun tarjoamiseksi tai osa sellaista palvelua, jota palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt. Yhtiö on myös itse katsonut 26.3.2021 Traficomille toimittamassaan selvityksessä, että evästeiden erottelu välttämättömiin ja ei-välttämättömiin ei toimi Omaolo-palvelussa täysin toivotulla tavalla. Yhtiö on kertonut etsivänsä tapoja, joilla palvelussa olisi mahdollista erotella evästeet lain sallimissa puitteissa ilman, että analytiikkatietojen kerääminen ja välittäminen keskeytyisi vaikeuttaen koronaviruspandemian hallintaa.

Tältä osin Traficom katsoo, että Omaolo-palvelussa käytettäviä analytiikkaevästeitä ei ole saadun selvityksen valossa pidettävä SVPL 205 §:n 2 momentin mukaisina välttämättöminä evästeinä, jolloin kyseisten evästeiden käytölle on saatava käyttäjän suostumus.

### **Täyttyvätkö suostumuksen edellytykset**

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 kohdan mukaan yksi suostumuksen välttämätön osatekijä on vapaaehtoisuus. Muiden kuin välttämättömien evästeiden hyväksymistä ei lähtökohtaisesti voi asettaa ehdoksi palvelun käytölle. Siksi tapauksessa on arvioitava, voidaanko Omaolo-palvelun käyttäjien katsoa antaneen pätevän suostumuksen analytiikkaevästeiden käytölle, kun Omaolo-palvelussa käyttäjiä on pyydetty hyväksymään kaikki palvelussa käytössä olevat evästeet, jotta he ovat voineet käyttää palvelua.

<sup>4</sup> ARTICLE 29 Data Protection Working Party Opinion 04/2012 on Cookie Consent Exemption, s. 10.

Euroopan tietosuojaneuvosto on yleisen tietosuoja-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan osalta katsonut, että jos suostumus on nivottu osaksi palvelun pakollisia sopimusehtoja eikä rekisteröidyllä ole mahdollisuutta kieltäytyä sellaisesta tietojenkäsittelystä, jota ei ole pidettävä palvelun tai sopimuksen toteutuksen kannalta välttämättömänä, suostumusta ei voida katsoa annetun vapaaehtoisesti.<sup>5</sup> Vaikka evästeillä kerättävät tiedot eivät olisi henkilötietoja, samaa suostumuksen määritelmää sovelletaan myös evästeiden käytön yhteydessä, kuten Euroopan unionin tuomioistuin on 1.10.2019 antamassaan ratkaisussa (asiassa C-673/17) katsonut.

Omaolo-palvelu on sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen asiointikanava, jonka käyttötarkoitus on asiakkaan hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arviointi tilanteissa, joissa on kyse yksittäisen terveysongelman tai useiden oireiden arvioinnista, terveyden ja hyvinvoinnin arvioinnista sekä sairauden tai sen riskien arvioinnista<sup>6</sup>. Traficom arvon mukaan kyse on julkisen terveydenhuollon kannalta keskeisestä julkishallinnon tarjoamasta sähköisestä palvelusta, jolle ei ole olemassa vastaavia julkishallinnon tarjoamia sähköisiä vaihtoehtoja. Traficom katsoo, että suostumuksen antamisen analytiikkaevästeiden käyttöön ollessa pakollista kyseessä olevan julkisen terveydenhuollon keskeisen sähköisen asiointipalvelun käyttämiseksi, hyväksyntää osoittavaa tahdonilmaisua ei voida katsoa annetun vapaaehtoisesti. Tämä tarkoittaa, että palvelun käyttäjän antama tahdonilmaisus ei muodosta pätevää suostumusta, kun se ei täytä yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 kohdan mukaisia edellytyksiä kaikilta osin.

### Evästeistä annettavat tiedot

Traficom katsoo, että yhtiö ei anna analytiikkaevästeiden tallentamiseen ja evästeiden avulla kerättävien tietojen käyttöön liittyen ymmärrettäviä ja kattavia tietoja SVPL 205 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla. Omaolo-palvelussa käyttäjän suostumusta evästeille pyydetään niin kutsutulla evästabannerilla, jossa istuntokohtaisista evästeistä ja analytiikasta kerrotaan seuraavasti:

"Istuntokohtaiset evästeet ovat välttämättömiä evästeitä. Istuntokohtaisia evästeitä käytetään tilastollisen tiedon keräämistä varten. Analytiikka auttaa meitä ymmärtämään, miten asiakkaamme käyttävät verkkopalveluamme ja mistä he sinne saapuvat."

Omaolo-palvelun tietosuojaselosteessa kerrotaan, että "korona-oirearviosta syntyviä analytiikkatietoja luovutetaan THL:lle kansallisen koronatilanekuvan muodostamista varten",<sup>7</sup> mutta palvelun evästabannerissa tällaista tietoa ei kerrota eikä evästabanneri sisällä linkkiä tietosuojaselosteeseen. Tältä osin käyttäjälle ei kerrota selkeästi sitä, että yhtiön mukaan analytiikkaevästeillä kerättäviä tietoja yhdistetään käyttäjän palvelussa täyttämän korona-oirearvion kautta saatavaan tietoon ja että kyseisiä tietoja välitetään myös kolmannelle taholle eli THL:lle. Kun käyttäjälle ei anneta ymmärrettäviä ja kattavia tietoja analytiikkaevästeillä kerättävistä tiedoista ja niiden käyttötarkoituksesta, käyttäjä ei voi tehdä perusteltua ja tietoista valintaa suostumuksen antamisen suhteen. Tämän johdosta käyttäjän antamaa evästeet hyväksyvää tahdonilmaisua ei voida pitää pätevänä SVPL 205 §:n 1 momentin mukaisena suostumuksena myöskään siitä syystä, että suostumus ei ole tietoisesti annettu. Traficom katsoo, että Omaolo-palvelun evästabanneria tulee korjata sisältämään edellä mainitut olennaiset tiedot analytiikkaevästeillä kerättävistä tiedoista ja näiden tietojen käyttötarkoituksesta sekä siitä, miltä osin kerättäviä tietoja siirretään

<sup>5</sup> European Data Protection Board Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679, s. 10.

<sup>6</sup> <https://www.suomi.fi/palvelut/verkoasiointi/omaolo-digifinland-oy/a6db55ea-aca4-467a-ae1c-c2bd8215b665>, tarkistettu 26.1.2022.

<sup>7</sup> <https://www.omaolo.fi/tietosuojaseloste>, tarkistettu 26.1.2022.

myös kolmansille osapuolille. Yhtiön tulisi myös harkita voisiko evästabanneri sisältää suoran linkin tietosuojaselosteeseen palvelun käyttäjän informoinnin parantamiseksi.

Traficom pitää DigiFinland Oy:n 21.2.2022 antamassa lausunnossa esitettyjä suunnitelmia evästekäytäntöjen muuttamisesta asianmukaisina.

## **Muutoksenhaku**

Tästä päätöksestä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 8 §:n mukaisesti. Valitusohjeet toimitetaan tämän päätöksen liitteenä.

Heidi Kivekäs  
Yksikönpäällikkö, Turvallisuuksääntely-yksikkö

Tatu Giordani  
Lakimies

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	DigiFinland Oy Toimenpidepyynnön tekijä
Tiedoksi	Tietosuojavaltuutetun toimisto